

Skolesatsing

Av Berit Storholt Flåtten

Undersøkelser viser at norske skoleelever har blitt tyngre, at tiåringene sitter ti timer pr. dag og at nåringenes kroppsvekt har økt med tre kilo de siste 25 år. Manglende fysisk aktivitet og økende inneliv blant barn og ungdom får konsekvenser for lærings-evner; dårlig utholdenhet og konsentrasjonsevne, økt sykefravær og dårlige læringsmiljø. En ser også en endring i fritidsaktivitetene og familiesituasjonen. Søndagsturen er ikke lenger en selvfølge, og friluftsliv inngår ikke som en naturlig del av familiens fellesaktiviteter på samme måte som før. Ifølge nasjonale ungdomsundersøkelser fra 1992 og 2002, går nærmere femti prosent av ungdommene aldri på tur og over femti prosent har aldri gått på ski. Her har turistforeningene en jobb å gjøre, både når det gjelder å bedre det fysiske aktivitetsnivået og øke deltakelsen i friluftslivet.

I læreplanverket for den tiårige grunnskolen, L-97, er friluftsliv fremhevet som viktig for fysisk fostring, for å utvikle sansene og for å få kunnskap om elementer og samspill i livsmiljøet; *”Opplæringen må fremme glede over fysisk aktivitet og naturens storhet, over å leve i et vakkert land, over landskapets linjer og*

årstidenes veksling.”(L-97 s. 48) Friluftsliv er en viktig arena for læring, samtidig er friluftslivet i seg selv verdifullt. Mange lærere er flinke til å ta med elevene ut i undervisningen, bruker naturområdet og driver med friluftsliv gjennom hele året. Problemet er at dette begrenser seg stort sett til lærere som selv

Skoleklasse fra Rindal på turet til Trollheimshytta. Foto: Berit Storholt Flåtten

Det er spennende å bruke naturen som klasserom. Foto: Berit Storholt Flåtten

er meget interessert i friluftsliv og som har erfaring og kunnskap med de praktiske ferdighetene. Slike lærere er dessverre ikke i flertall. Dette har DNT tatt tak i gjennom ”skoleprosjektet”, som er ei prosjektgruppe bestående av representanter fra turistforeningene i Oslo, Drammen, Haugesund, Stavanger, Bergen og Trondheim.

Skoleprosjektet kom i gang i 2001

Hovedmålet er å få flest mulig barn til å oppleve gleden ved å drive friluftsliv og bli glad i naturen. For å nå flest mulig barn ønsker vi mer friluftsliv inn i skolehverdagen og bedre kompetanse i friluftsliv blant lærerne. Siden oppstarten har DNT og aktuelle turistforeninger hatt flere tusen lærere på kurs, hatt en rekke arrangement for skoleklasser, tilrettelagt nærområder, utviklet litteratur og materiell, samt informasjon på nettsider og nyhetsbrev på e-post for lærere.

Trondhjems Turistforening sin tilnærming til prosjektet, har blant annet vært å utarbeide et undervisningsmateriale. Dette har resultert i permen ”Skoletur i norsk natur”, en aktivitetsperm for mellom- og ungdomstrinnet. Permen er både en innføring i nødvendig friluftslivskunnskap for uerfarne og en idebank for mer drevne lærere. Den er delt inn slik at en gradvis kan tilegne seg erfaringer, for så å ende med en lengre tur i fjellet på TT sine hytter. Del 1 er en forberedelse til tur, hvor en finner en orientering om DNT og turistforeningene, tips til tur, turutstyr, bekledning og pakking av sekk. Del 2 tar for seg turkunnskap med allemannstretten, refleksjoner rundt friluftslivet, kart og kompass, førstehjelp, leirsted, bål og kokeapparater, pluss en rekke forskjellige matoppskrifter. Det er også laget spørsmål og oppgaver til enkelte av temaene. Den tredje delen er en ren idebank til ulike aktiviteter en kan gjøre i nærområdet eller på fjellet. Aktivitetene går på å bli kjent i området, samarbeid, fysiske aktiviteter, sanser og naturkjennskap. Siste del av permen tar for seg turer og aktiviteter knyttet til TT sine hytter i Trollheimen og Sylan. Her finner man informasjon om hvordan betjente, selvbetjente og ubetjente hytter fungerer, tips til toppturer, historier og beskrivelse av områder.

Tanken bak denne permen er at elever og lærere kan lære om friluftslivet sammen. En trenger ikke å gjennomføre alt, men ta det som passer hvert enkelt trinn. Alle sidene i permen

Tanken bak denne permen er at elever og lærere kan lære om friluftslivet sammen. En trenger ikke å gjennomføre alt, men ta det som passer hvert enkelt trinn. Alle sidene i permen

kan taes ut til kopiering og en kan legge opp undervisningen etter eget ønske og behov. Målet med permen er å få flere skoleklasser ut i fjellet og at skoler blir klar over den unike muligheten de har til å bruke TT sine hytter. Mange skoleklasser besøker hyttene i Trollheimen og Sylan allerede. Høsten er en tid hvor de betjente hyttene har god kapasitet i ukedagene. Det å legge opp til en tur i starten av skoleåret kan virke positivt for klassemiljøet. På tur blir en kjent med hverandre på en annen måte enn i et klasserom. En må ta større ansvar for hverandre, det krever en ”ny” form for samarbeid og de sosiale grupperingene kan bli annerledes ute enn inne.

Enkelte klassetrinn velger å dra inn til ei hytte og bli der noen dager, mens andre velger å gå mellom hyttene. TT jobber med å bedre tilretteleggingen for skoleklasser. Blant annet har TT utarbeidet et orienteringskart over området rundt Gjevilvasshytta. TT har også økt kapasiteten på ”nye Jøldalshytta” og gjort noen

praktiske forbedringer, slik at den har blitt bedre egnet for skoleklasser. I tillegg til hyttene på fjellet, har TT Rønningen. Rønningen ligger i Bymarka og er nærområdet til mange av skolene i Trondheim. Hit kan en dra hvis en vil legge opp til en litt kortere tur. Uteområdet vil bli tilrettelagt blant annet med tanke på skoleklasser.

Med skolesatsingen og økt fokus på friluftsliv i skolen, håper skolegruppa at flere barn og unge får en naturopplevelse for livet, en opplevelse som de vil ta med seg videre. Skolen er for mange det første møtet med friluftslivet. Skolen blir derfor en utrolig viktig arena for å ivareta vår friluftslivstradisjon og skape interesse for å være ute i naturen. Det å ta med seg elever på tur, krever både interesse og kunnskap hos lærere og administrasjon på skolene. Gjennom skoleprosjektet arbeider TT for å senke terskelen det kan være for mange å skulle dra ut med elever.

Fjelldikt

*Det er nesten rart at vi enno kan vandre
som om det var sommer og himmel så blå.
Ingen truende skyer vil været forandre.
Vi takker og bukker, men kan ei forstå.*

*Så sitter vi her da, mens fullmånen spreder
sitt lys over topper og flyer og skar.
No fuglen på nattkvist sitt leie bereder,
og haren finn ly under busker og snar.*

*Og heldig er den som får kjenne slik lykke,
det er å få ferdes i slik en natur.
Det lagres i minne som edleste smykke,
kvar solrike dag og kvar måneskinnstur.*

Peder J. Mogstad